

25.81x15.58	1	12	עמוד	חותרת - הארץ	26/04/2026	97607106-6
מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית נחום בל - 25170						

פוטנציאל ההדטה בבתי הספר החילוניים גובר :

מספר השבוע: 36% מהמורות שנקלטו בחינוך הממלכתי-עברי רכשו השכלה במגזרים אחרים

פוטנציאל ההדטה בבתי הספר החילוניים גובר

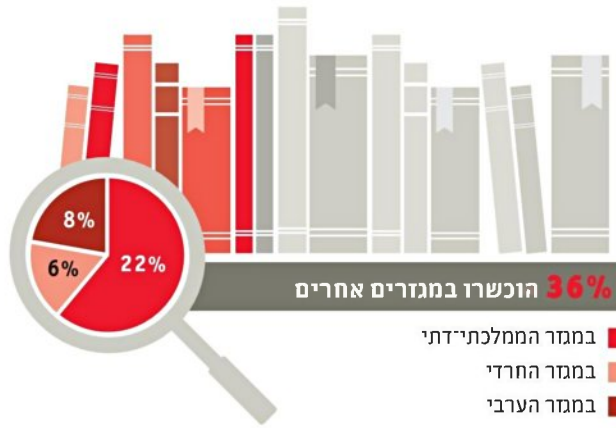
נועה לימונה

בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מצביע על התרחבות התופעה שמשנה את פניו של חדר המור תונים שאספו החוקרים עולה כי החינוך הממלכתי-עברי הוא היעד המרכזי עבור מורות שהגיי עו ממגזרי הכשרה אחרים. בלס ומעגן מגדירים מורות חדשות ככאלה שנקלטו בבתי הספר בחי מש השנים האחרונות, ומעריכים כי בין 30 ל-40 אחוזים מהן שנקלטו בחינוך הממלכתי-עברי נמנות עם מגזר דתי כלשהו או עם החברה הערבית. שיעור המורות החדשות שהוכשרו במוסדות דתיים ונקלטו בחינוך הממלכתי-עברי עלה מ-8.6% ב-2010 ל-18.2% ב-2025, שיעורן של מורות מהחברה הערבית עלה מ-2.8% ל-7%, ושיעור המורות שהוכשרו במוסדות חרדיים עלה מ-1.2% ל-5.6% באותן השנים. המגמה, שנולדה כתוצאה מהמחסור העמוק בכוח האדם, אכן מהווה לו פתרון חלקי ואף תורמת לירידת שיעור האבטלה בחברה הערבית. באופן עמוק יותר, היא יכולה גם להוות גשר תרבותי שיקרב בין המגזרים

מנהלי בתי ספר בישראל העדיפו תמיד, מסורתית ואידיאולוגית, להעסיק מורות שהוכשרו במוסדות שזהותם הערכית והתרבותית דומה לזו של בית הספה אולם, הקושי בגיוס מורות בחינוך הממלכתי והממלכתי-דתי (חמ"ד) הוביל לכך שרבים מהם נאלצים לגייס מורות מרקע שונה. ואכן, מחקר של מרכז טאוב שהתפרסם בשבוע שעבר חושף מציאות מורכבת: 36% מהמורות שנקלטו בחינוך הממלכתי-עברי ב-2025 רכשו את השכלתן במגזרים אחרים. רובן המכריע, כ-21.9%, הגיעו מהציבור הממלכתי-דתי, 8% מהציבור הערבי ו-5.9% מהציבור החרדי. גם ברבים מבתי הספר שמשתייכם לחמ"ד מלמדות מורות שהוכשרו במוסדות הכשרה חרדיים. התופעה אינה קיימת כלל בחינוך הערבי ובחינוך החרדי.

המחקר שערכו נחום בלס, ראש תוכנית מדיניות החינוך במרכז, ודוד מעגן, מנהל תחום חינוך גבוה וכוח אדם בהוראה

שיעור המורות שנקלטו ב-2025 במערכת החינוך הממלכתי-עברי והוכשרו במגזרים אחרים

מקור: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל

השונים בישראל. עם זאת, החשש העיקרי הוא שהתופעה תביא לשינוי באופיים של בתי הספר הממלכתיים ותגביר את ההדטה בהם, שכן השילוב הוא חדיכיווני בלבד. בחוק החינוך הממלכתי נקבע כי מועצת החמ"ד רשאית לפסול או מעמיים דתיים בלבד מינויו או המשכת שירותו של מנהל, מפקח או מורה במוסד חינוך ממלכתי-דתי. זאת, בעוד

בשנת 2025. בחינוך היסודי הן מהוות כיום כמעט 40% מהמורות החדשות. כחטיבות הבניים ובתיכונים, הן מהוות יותר מ-22% מהמורות החדשות לאנגלית, כ-19% מהמורות לעברית וכ-18% מהמורות למתמטיקה. לפי המחקר, שיעור המורות הערביות המלמדות בחינוך הממלכתי-עברי עלה פי ארבעה-מפחות מאחוז אחד בשנת 2010, לארבעה אחוזים בשנת 2025. למעשה, אחד מכל ארבעה בתי ספר בחינוך הממלכתי-עברי מעסיק לפחות שתי מורות ערביות. לפי נתוני הלמ"ס שהוצגו בדיון שנערך בנושא בוועדת החינוך של הכנסת בפברואר, בשנה שעברה לימדו 4,000 מורים ערבים בחינוך הערבי - עלייה של פי שניים בתוך חמש שנים בלבד. בחיפה, המובילה במגזר זה, שיעור בתי ספר המעסיקים שתי מורות ערביות זינק מ-6% ב-2010 ל-83% ב-2025. למרות ההשתלבות, מורות ערביות המלמדות בחינוך העברי מתמודדות עם קשיים, הן בתוך חדר המורים והן מול הוריהן למידים. בסקרים שונים דווח כי

מורות נאלצות להצניע את זהותן ודעותיהן כדי להימנע מעימותים. יו"ר הוועדה, ח"כ צבי סוכות (ציונות דתית), בחר להדגיש תעלום מהסוגיה הזו במהלך הדיון והעדיף לטעון נגד העסקת המורות הערביות. "לא ניתן יד לטשטוש הזהות היהודית", אמר, ואף כינה מורים שלמדו ב"שות הפלסטינית כמי "שלמ"דו באוניברסיטה של חמאס". הדיון התמקד בשילוב המורות הערביות, אך כלל לא נגע בתופעה הכללית של חציית מגזרים ובהשכלותיה. בלס, עורך המחקר, מכהן זאת "תנועה טקטונית" וטוען כי מדובר בפוטנציאל גדול להדטה. לדבריו, "אם מסתכלים על המורה גם כדמות חינוכית, אי אפשר שלא לתהות לגבי ההשכלות של ריבוי המורות הדתיות במוסדות החילוניים". להערכתו, משום שבחינוך הממלכתי-עברי יש גם מורות דתיות שהוכשרו במוסדות חילוניים, כשליש מהמורות בחינוך זה מקיימות ומציינות לתלמידיהן אורח חיים דתי: "ואת אומרת שמערכת החינוך עוברת הדטה גם בלי רפורמות והצהרות של שר החינוך".